

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება N

2019 წლის

ქ. თბილისი

მარცვლეული კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსების პირობების
დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1. სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის 75-ე მუხლის მე-2 ნაწილის, „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, დამტკიცდეს თანდართული დადგენილება - მარცვლეული კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსების პირობების დამტკიცების თაობაზე.

მუხლი 2. ეს დადგენილება ამოქმედდეს 2024 წლის პირველი ივნისიდან.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი გახარია

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. მარცვლელი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები (შემდგომში - წესი) არეგულირებს მარცვლელი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსებასთან დაკავშირებულ საკითხებს, მცენარეთა სიჯანსაღისადმი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით.

2. ამ წესის მიზანია ბაზარზე განთავსებისათვის განკუთვნილი კულტურებისათვის შესაბამისი მოთხოვნების დადგენა.

3. ეს წესი ვრცელდება ადგილობრივ ბაზარზე განთავსებისთვის განკუთვნილ კულტურებზე.

4. ეს წესი არ ვრცელდება ექსპორტისთვის განკუთვნილ კულტურებზე.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

1. ამ წესის მიზნებისათვის გამოიყენება ტერმინები, რომელთაც აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) მარცვლელი კულტურები - სახეობები, რომლებიც განსაზღვრულია „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ნუსხის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 9 აგვისტოს N411 დადგენილებით დამტკიცებული ნუსხაში და განკუთვნილია სასოფლო-სამეურნეო ან მეზღვეობის, მაგრამ არა დეკორატიული გამოყენების მიზნით წარმოებისთვის;

ბ) ინბრედ ხაზი - საკმარისად ერთგვაროვანი და სტაბილური ხაზი რომელიც მიღებულია ხელოვნური თვითდამტკვერვით, რომელიც გამოირჩევა რამდენიმე თანმიმდევრულ თაობაში ან მიღებულია მსგავსი ქმედებების შედეგად;

გ) მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდი - სელექციონერის მიერ განსაზღვრული ორი ინბრედ ხაზის შეჯვარების შედეგად მიღებული პირველი თაობა;

დ) ორმაგი ხაზთაშორისი ჰიბრიდი - სელექციონერის მიერ განსაზღვრული ორი მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდის შეჯვარების შედეგად მიღებული პირველი თაობა;

ე) სამმაგი ხაზთაშორისი ჰიბრიდი - სელექციონერის მიერ განსაზღვრული ინბრედ ხაზის და მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდის შეჯვარების შედეგად მიღებული პირველი თაობა;

ვ) ტოპკროსული ჰიბრიდი - სელექციონერის მიერ განსაზღვრული მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდის ან ინბრედ ხაზის და ჯიშის შეჯვარების შედეგად მოღებული პირველი თაობა. ;

ზ) ჯიშთაშორისი ჰიბრიდი - სელექციონერის მიერ განსაზღვრული ორი ჯიშის საბაზისო თესლიდან მიღებული მცენარეების შეჯვარების შედეგად მიღებული პირველი თაობა. ;

თ) სინთეზური ჯიში - ჯიში რომელიც მიიღება სპეციფიკური ელემენტებით, არ არის ჰომოზიგოტური მაგრამ გენეტიკურად გამოთანაბრებულია, რეპროდუქციული თესლის თაობების რაოდენობა მკაცრად შეზღუდულია;

ი) „წინასაბაზისო თესლი“ – „საბაზისო თესლის“ წინა თაობის თესლი, რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნარჩუნებლის პასუხისმგებლობით ჯიშის შენარჩუნებისათვის საჭირო საწყისი მასალიდან. აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N1 და დანართი N2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

კ) „საბაზისო თესლი“ (შვრია, ქერი, ბრინჯი, ჩიტეფეტვა, ჭვავი, ტრიტიკალე, ხორბალი, გარდა მათი ჰიბრიდებისა) - თესლი, რომელიც განკუთვნილია „პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლის“ ან მეორე „თაობის სერტიფიცირებული თესლის“ მისაღებად, აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N 1-ით და დანართი N 2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

ლ) „საბაზისო თესლი“ (შვრის, ქერის, ბრინჯის, ჭვავის, ხორბლის, თვითმტვერია ტრიტიკალეს ჰიბრიდების) - თესლი, რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნარჩუნებლის პასუხისმგებლობით, განკუთვნილია ჰიბრიდების მისაღებად, აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ, ამ წესის დანართი N1-ით და დანართი N 2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

მ) „საბაზისო თესლი“ (სიმინდი და სორგოს ჯიშების) - თესლი, რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნარჩუნებლის პასუხისმგებლობით, განკუთვნილია ჯიშების, ტოპკროსული ჰიბრიდების ან ჯიშთაშორისი ჰიბრიდების „სერტიფიცირებული თესლის“ დასამზადებლად. აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N1-ით და დანართი N2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

ნ) „საბაზისო თესლი“ (ინბრედ ხაზების) – თესლი, რომელიც აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N1-ით და დანართი N2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

ო) „საბაზისო თესლი“ (მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდების) - თესლი, რომელიც განკუთვნილია ორმაგი ხაზთაშორისი ჰიბრიდების, სამმაგი ხაზთაშორისი ჰიბრიდების და ტოპკროსული ჰიბრიდების მისაღებად.

აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N1-ით და დანართი N2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

პ) „სერტიფიცირებული თესლი“ (ჩიტეფეტვა, გარდა ჰიბრიდებისა, ჭვავი, სორგო, სუდანის ბალახი, შვრიას ჰიბრიდები და სიმინდი, ქერი, ხორბალი და თვითმტვერია ტრიტიკალე) - თესლი, რომელიც დამზადებულია პირდაპირ „საბაზისო თესლიდან“ ან სელექციონერის მოთხოვნის შემთხვევაში „საბაზისო თესლის“ წინა თაობების თესლიდან, რომელიც აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლისადმი“ ამ წესით დადგენილ მოთხოვნებს. გამიზნულია არასათესლე დანიშნულების ნათესების მისაღებად. აკმაყოფილებს „სერტიფიცირებული თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N1-ით და დანართი N2-ით, დადგენილ მოთხოვნებს;

ჟ) „პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლი“ (შვრია, ქერი, ბრინჯი, ტრიტიკალე, ხორბალი, გარდა მათი ჰიბრიდებისა) - თესლი, რომელიც დამზადებულია პირდაპირ „საბაზისო თესლიდან“ ან სელექციონერის მოთხოვნის შემთხვევაში „წინასაბაზისო თესლიდან“, რომლებიც აკმაყოფილებენ „საბაზისო თესლისადმი“ ამ წესით დადგენილ მოთხოვნებს, განკუთვნილია „მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლის“ ან სხვა დანიშნულების ნათესების მისაღებად. აკმაყოფილებს „პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლის“ მიმართ დანართი N1-ით და დანართი N2-ით, დადგენილ მოთხოვნებს;

რ) „მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლი“ (შვრია, ქერი, ბრინჯი, ტრიტიკალე, ხორბალი, გარდა მათი ჰიბრიდებისა) - თესლი, რომელიც დამზადებულია „საბაზისო თესლიდან“ ან „პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლიდან“ ან სელექციონერის მოთხოვნის შემთხვევაში „საბაზისო თესლის“ წინა თაობების თესლიდან, რომლებიც აკმაყოფილებენ საბაზისო თესლისადმი ამ წესით დადგენილ მოთხოვნებს, განკუთვნილია არასათესლე დანიშნულების ნათესების მისაღებად. აკმაყოფილებს „მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი N1-ით და დანართი N2-ით, დადგენილ მოთხოვნებს.

2. ამ წესის მიზნებისთვის, ასევე გამოიყენება „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ტერმინები, თუ ამ წესით სხვაგვარად არ არის დადგენილი.

მუხლი 3. თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები

1. ბაზარზე შეიძლება განთავსდეს თესლი, რომელიც კლასიფიცირდება, შემდეგ კატეგორიებად:

ა) „წინასაბაზისო თესლი“;

ბ) „საბაზისო თესლი“ (შვრია, ქერი, ბრინჯი, ჩიტოფეტვა, ჭვავი, ტრიტიკალე, ხორბალი, გარდა მათი ჰიბრიდებისა);

გ) „საბაზისო თესლი“ (შვრიის, ქერის, ბრინჯის, ჭვავის, ხორბლის, თვითმტვერია ტრიტიკალეს ჰიბრიდების);

დ) „საბაზისო თესლი“ (სიმინდი და სორგოს ჯიშების);

ე) „საბაზისო თესლი“ (ინბრედ ხაზების);

ვ) „საბაზისო თესლი“ (მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდების);

ზ) „სერტიფიცირებული თესლი“ (ჩიტოფეტვა, გარდა ჰიბრიდებისა, ჭვავი, სორგო, სუდანის ბალახი, შვრიას ჰიბრიდები და სიმინდი, ქერი, ხორბალი და თვითმტვერია ტრიტიკალე);

თ) „პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლი“ (შვრია, ქერი, ბრინჯი, ტრიტიკალე, ხორბალი, გარდა მათი ჰიბრიდებისა);

ი) „მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლი“ (შვრია, ქერი, ბრინჯი, ტრიტიკალე, ხორბალი, გარდა მათი ჰიბრიდებისა).

2. თესლი შეიძლება განთავსდეს ბაზარზე თუ ის სერტიფიცირებულია, როგორც „საბაზისო“, „სერტიფიცირებული თესლი“, „პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლი“ ან „მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლი“.

3. თესლის მინიმალური ტენიანობა უნდა იყოს 14%.

4. ბაზარზე განსათავსებლად დაიშვება თესლის ნარევები. მათი შემადგენელი კომპონენტები უნდა იყოს სერტიფიცირებული. კომპონენტების დასახელებები და ნარევეში მათი წონითი თანაფარდობა უნდა მიეთითოს ეტიკეტზე.

5. „საბაზისო თესლის“ და „სერტიფიცირებული თესლის“ პარტიები ბაზარზე უნდა განთავსდეს ერთგვაროვან თესლის პარტიებად.

6. მარცვლეული კულტურების თესლი თავისუფალი უნდა იყოს „ფიტოსანიტარიული სასაზღვრო-საკარანტინო და ვეტერინარული სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლის განხორციელების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 სექტემბერი №463 დადგენილებაში განსაზღვრული მავნე ორგანიზმებისაგან.

7. იმ შემთხვევაში თუ სათესლე ნაკვეთმა გაიარა საველე ინსპექტირება და ამ შემოწმებამ აჩვენა, რომ ის აკმაყოფილებს ამ წესით დადგენილ მოთხოვნებს, ასეთი ნაკვეთიდან აღებული თესლი შეიძლება იქნეს სერტიფიცირებული და განთავსდეს ბაზარზე, როგორც „არასრულად სერტიფიცირებული თესლი“.

8. თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა და თესლის ნიმუშის მინიმალური წონა უნდა შეესაბამებოდეს „თესლის პარტიის და ნიმუშის წონებისადმი“ ამ წესის დანართ №3-ში მითითებულ მოთხოვნებს.

მუხლი 4. მავნე ორგანიზმებით დაზიანებული მცენარეებისა და თესლის დასაშვები რაოდენობა

1. სათესლე ბრინჯის (*Oryza sativa*) *Fusarium fujikuroi*-ით დაზიანებულ მცენარეთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს:

- ა) ორ მცენარეს 200მ²-ზე საბაზისო თესლის წარმოებისას;
- ბ) ოთხ მცენარეს 200მ²-ზე სერტიფიცირებული თესლის, პირველი თაობის წარმოებისას;
- გ) რვა მცენარეს 200მ²-ზე სერტიფიცირებული თესლის, მეორე თაობის წარმოებისას.
- დ) დაუშვებელია ველური ან წითელმარცვლიანი ფორმების მცენარეები „საბაზისო თესლის“ მისაღებ სათესლე ნაკვეთში, ხოლო „პირველი თაობის სერტიფიცირებულ თესლის“ და „მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლის“ მისაღებ ნაკვეთებისათვის დასაშვებია ერთი მცენარე 100კვ.მ. ფართობზე.

2. *Hordeum vulgare* -ს თესლში *Ustilaginaceae*-ს მიერ გამოწვეული დაზიანება უნდა იყოს რაც შეიძლება ყველაზე დაბალ დონეზე.

3. *Claviceps purpurea*-თან დაკავშირებით, სკლეროციუმების ან სკლეროციუმების ფრაგმენტების მაქსიმალური რაოდენობა „თესლის პარტიის და ნიმუშის წონები“ ამ წესის დანართი №3-ის მე-3 სვეტში (თესლის პარტიიდან ასაღები ნიმუშის მინიმალური წონა (გრამებში)) მითითებული თესლის წონის ნიმუშში უნდა იყოს შემდეგი:

კატეგორია	<i>Claviceps purpurea</i>
კულტურული ქვავის ჰიბრიდების გარდა სხვა მარცვლეული	
- „საბაზისო თესლი“	1
- „სერტიფიცირებული თესლი“	3

კულტურული ჭვავის ჰიბრიდები	
- „საბაზისო თესლი“	1
- „სერტიფიცირებული თესლი“	4 (*)

(*) ხუთი სკლეროციუმის ან სკლეროციუმის ფრაგმენტის არსებობა დადგენილი წონის ნიმუშში, უნდა ჩაითვალოს სტანდარტებთან შესაბამისად, თუ იმავე წონის მეორე ნიმუში მოიცავს არაუმეტეს ოთხ სკლეროციუმს ან სკლეროციუმის ფრაგმენტს.

მუხლი 5. სახელმწიფო კონტროლი

მარცვლოვანი კულტურების ბაზარზე განთავსებისას საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფიტოსანიტარიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სურსათის ეროვნული სააგენტო საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით.

დანართი №1

სათესლე ნაკვეთების მიმართ წაყენებული მოთხოვნები

1. დაუშვებელია ნათესების მორიგეობით განლაგება ერთსა და იმავე ნაკვეთზე.
2. ერთსა და იმავე ნაკვეთზე მორიგეობით შეიძლება დაითესოს ხორბლის, ქერის, ჭვავის, შვრიის, ბრინჯის და ტრიტიკალეს ერთი და იგივე ჯიშის უფრო დაბალი კატეგორიის თესლი.
3. სათესლე ნაკვეთებისათვის მინიმალური საიზოლაციო მანძილები არასასურველი გადამტვერვის წყაროდან უნდა იყოს შემდეგი:

კულტურა	მანძილი (მეტრი)
<i>Phalaris canariensis</i> , <i>Secale cereale</i> გარდა ჰიბრიდებისა	
საბაზისო თესლის მისაღებად	300
სერტიფიცირებული თესლის მისაღებად	250
<i>Sorghum</i> spp. <i>Sorghum halepense</i> გადამტვერვის წყაროდან	300
<i>xTriticosecale</i> , თვითმტვერია ჯიშებისათვის	
საბაზისო თესლის მისაღებად	50
სერტიფიცირებული თესლის მისაღებად	20
<i>Zea mays</i>	
საბაზისო თესლის მისაღები ნაკვეთებისათვის	500
საჰიბრიდიზაციო სათესლე ნაკვეთებისათვის	300
სერტიფიცირებული თესლის მისაღები სათესლე ნაკვეთებისათვის	200

ეს მანძილები შეიძლება შეიცვალოს თუ არსებობს საკმარისი ბარიერი არასასურველი გადამტვერვის წყაროსადმი.

4. სათესლე ნაკვეთს უნდა ჰქონდეს საკმარისი ჯიშობრივი იდენტურობა და სიწმინდე აღწერილობაში მოცემული მახასიათებლების გათვალისწინებით. ჰიბრიდების მისაღებად, ზემოთ აღნიშნული მითითება ასევე ეხება კომპონენტების, მათ შორის ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილობის ან ფერტილობის აღმდგენლების მახასიათებლებს.

5. *Oryza sativa*, *Phalaris canariensis*, *Secale cereale* - გარდა ჰიბრიდებისა, ასევე *Sorghum* spp. და *Zea mays* სათესლე ნაკვეთები უნდა აკმაყოფილებდნენ შემდეგ მოთხოვნებს:

ა) *Phalaris canariensis*, *Secale cereale* და *xTriticosecale*, გარდა ჰიბრიდებისა - ამავე კულტურის არატიპური მცენარეთა ჯიშობრივი მინარევების დასაშვები რაოდენობა უნდა იყოს ერთი მცენარე 30კვ.მ. ფართობზე „საბაზისო“ და ერთი

მცენარე 10კვ.მ. ფართობზე „სერტიფიცირებული“ თესლის მისაღები სათესლე ნაკვეთებისათვის.

ბ) *Sorghum* spp. - ინბრედ ხაზებისათვის ან კომპონენტებისათვის არატიპიურ, *Sorghum* სახეობის მცენარეთა ჯიშობრივი მინარევების მაქსიმალური რაოდენობა შეიძლება იყოს:

ბ.ა) საბაზისო თესლის მისაღებ სათესლე ნაკვეთებში ყვავილობისას 0,1%;

ბ.ბ) სიმწიფეში 0,1%;

გ) სერტიფიცირებული თესლის მისაღებ სათესლე ნაკვეთებში:

გ.ა) მამა დამამტვერიანებელი ფორმისათვის, როდესაც დედა სათესლე მცენარეები მზად არიან განაყოფიერებისათვის 0,1%;

გ.ბ) დედა ფორმისათვის: ყვავილობისას: 0,3; სიმწიფეში: 0,1%.

6. ჰიბრიდების “სერტიფიცირებული თესლის” დამზადებისას დამატებითი მოთხოვნებია, როდესაც:

ა) დედა კომპონენტების სათესლე მცენარეები მზად არიან განაყოფიერებისათვის, მამა კომპონენტების მცენარეები უნდა ავრცელებდნენ განაყოფიერებისათვის საჭირო მტვრის მარცვლების საკმარის რაოდენობას;

ბ) დედა კომპონენტების მცენარეები მზად არიან განაყოფიერებისათვის, ამ კომპონენტის მცენარეთა რაოდენობა, რომლებიც ავრცელებენ მტვრის მარცვლებს არ უნდა აღემატებოდეს 0,1%-ს.

7. *Sorghum spp* ჯიშების ან სინთეზური ჯიშების სათესლე ნაკვეთებზე, იმავე კულტურის არატიპიურ მცენარეთა ჯიშობრივი მინარევების რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს:

ა) ერთ მცენარეს 30კვ.მ ფართობზე „საბაზისო თესლის“ მიღებისთვის განკუთვნილ სათესლე ნაკვეთებში;

ბ) ერთ მცენარეს 10კვ.მ ფართობზე „სერტიფიცირებულ თესლის“ მიღებისთვის განკუთვნილ სათესლე ნაკვეთში.

8. *Zea mays* ჯიშების, ინბრედ ხაზების ან კომპონენტებისათვის, იმავე სახეობის არატიპიურ მცენარეთა ჯიშობრივი მინარევების რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს:

ა) „საბაზისო თესლის“ მიღებისათვის განკუთვნილ სათესლე ნაკვეთებზე:

ა.ა) 0,1 ინბრედ ხაზები 0,1%-ს;

ა.ბ) მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდების, თითოეული კომპონენტი, 0,1%-ს ;

ა.გ) ჯიშები, 0,5%-ს;

ბ) „სერტიფიცირებული თესლის“ მიღებისათვის განკუთვნილ სათესლე ნაკვეთებზე ჰიბრიდების კომპონენტებისათვის:

ბ.ა) ინბრედ ხაზები, 0,2%-ს;

ბ.ბ) მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდები, 0,2%-ს;

ბ.გ) ჯიშისათვის, 1,0%-ს;

ბ.დ) ჯიშებისათვის, 1,0%-ს;

გ) დამატებითი მოთხოვნები ჰიბრიდების თესლის მისაღებად:

გ.ა) მამა კომპონენტად გამოყენებული მცენარეები უნდა ავრცელებდნენ საკმარისი რაოდენობის მტვრის მარცვლებს, როდესაც დედა კომპონენტად გამოყენებული მცენარეები ყვავილობის ფაზაშია;

გ.ბ) საჭიროების შემთხვევაში უნდა ჩატარდეს კასტრაცია;

გ.გ) როდესაც დედა კომპონენტის მცენარეთა 5% ან მეტი მზად არის საჰიბრიდიზაციოდ, მასში მოყვავილე ქოჩოჩებიან მცენარეთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 1%-ს ნებისმიერი ერთ-ერთი ინსპექტირებისას და 2%-ს ყველა შესრულებული ინსპექტირებისას.

9. *Secale cereale* -ს ჰიბრიდების შემთხვევაში:

ა) მინიმალური საიზოლაციო მანძილები სათესლე ნაკვეთებისათვის არასასურველი გადამტვრავი წყაროდან უნდა იყოს:

სათესლე ნაკვეთი	მინიმალური მანძილი (მეტრი)
„საბაზისო თესლის“ დასამზადებლად:	
როდესაც გამოიყენება მამრობითი სტერილობა	1000
როდესაც არ გამოიყენება მამრობითი სტერილობა	600
სერტიფიცირებისთვის განკუთვნილი თესლის დასამზადებლად	500

ბ) სათესლე ნაკვეთში კომპონენტებს (მათ შორის მამრობითი სტერილური კომპონენტები), შესაბამისი მახასიათებლების გათვალისწინებით უნდა ჰქონდეს საკმარისი ჯიშობრივი იდენტურობა და სიწმინდე.

10. სათესლე ნაკვეთი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ დამატებით მოთხოვნებს:

ა) კომპონენტისათვის არატიპიურ მცენარეთა ჯიშობრივი მინარევების დასაშვები რაოდენობა საბაზისო თესლის მისაღები სათესლე ნაკვეთებისათვის უნდა იყოს ერთი მცენარე 30 კვ.მ-ზე და სერტიფიცირებული თესლის მისაღები

სათესლე ნაკვეთებისათვის ერთი მცენარე 10 კვ.მ.-ზე. ეს ნორმა ეხება მხოლოდ დედა კომპონენტს;

ბ) „საბაზისო თესლის შემთხვევაში“, როდესაც მამრობითი სტერილობა გამოყენებული, მამრობითი სტერილური კომპონენტის სტერილურობის დონე უნდა იყოს არანაკლებ 98%;

გ) საჭიროების შემთხვევაში, „სერტიფიცირებული თესლი“ უნდა დამზადდეს მდედრობითი სტერილური კომპონენტის და მამრობითი ფერტილურობის აღმდგენელი მამა კომპონენტის თესლის ნარევის დათესვით.

11. *Avena nuda*, *Avena sativa*, *Avena strigosa*, *Oryza sativa*, *Triticum* L, თვითმტვერია *xTriticosecale* ჰიბრიდების სერტიფიცირებული თესლის და ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილობისაგან განსხვავებული საშუალებების გამოყენებით მიღებული *Hordeum vulgare* -ს ჰიბრიდების სერტიფიცირებული თესლის მისაღები სათესლე ნაკვეთებისათვის:

ა) სათესლე ნაკვეთებისათვის, საიზოლაციო მანძილები უნდა იყოს დაცული არასასურველი გადამტვერავი წყაროდან. დედა კომპონენტი, იმავე კულტურის სხვა ნებისმიერი ჯიშის მცენარეებისგან, გარდა მამა კომპონენტებისა, იზოლირებული უნდა იყოს სულ მცირე 25 მ-ით. მანძილები შეიძლება გადაიხედოს თუ არსებობს საკმარისი ბარიერი უცხო გადამტვერავი წყაროდან;

ბ) სათესლე ნაკვეთს უნდა ჰქონდეს საკმარისი ჯიშობრივი იდენტურობა და სიწმინდე აღწერილობით მოცემული მახასიათებლების გათვალისწინებით;

გ) როდესაც თესლი დამზადებულია ქიმიური საჰიბრიდიზაციო აგენტის გამოყენებით:

გ.ა) თითოეული კომპონენტის მინიმალური ჯიშობრივი სიწმინდე უნდა იყოს *Avena nuda*-ს, *Avena sativa*-ს, *Avena strigosa*-ს, *Hordeum vulgare*-ს, *Oryza sativa*-ს, და *Triticum* L-ისათვის 99,7%, ხოლო თვითმტვერია *xTriticosecale* -თვის 99,0%;

გ.ბ) მინიმალური ჰიბრიდულობის დონე უნდა იყოს 95%. იმ შემთხვევაში როდესაც ჰიბრიდულობის დონე განისაზღვრება თესლის შემოწმებისას სერტიფიცირების დაწყებამდე, საველე ინსპექტირებისას მისი განსაზღვრა აღარ არის საჭირო.

12. ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილობის გამოყენებით მიღებული, *Hordeum vulgare*-ს, ჰიბრიდების „საბაზისო თესლის“ და „სერტიფიცირებული თესლის“, საჰიბრიდიზაციო:

ა) სათესლე ნაკვეთები უნდა აკმაყოფილებდეს არასასურველი გადამტვერვის წყაროდან საიზოლაციო მანძილების მიმართ ცხრილში მითითებულ მოთხოვნებს.

სათესლე ნაკვეთი	მინიმალური მანძილი (მეტრი)
საბაზისო თესლის დასამზადებლად:	100
სერტიფიცირების თესლის დასამზადებლად	50

ბ) სათესლე ნაკვეთს უნდა ჰქონდეს საკმარისი ჯიშობრივი იდენტურობა და სიწმინდე კომპონენტების აღწერილობაში მოცემული მახასიათებლების გათვალისწინებით;

გ) სათესლე ნაკვეთზე იმავე კულტურის არატიპიურ მცენარეთა ჯიშობრივი მინარევების დასაშვები რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს:

გ.ა) „საბაზისო თესლის“ მისაღები სათესლე ნაკვეთებისათვის, სელექციონერის/შემნარჩუნებელის და აღმდგენელი ხაზებისათვის 0,1%-ს და ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტებისათვის 0,2%-ს;

გ.ბ) „სერტიფიცირებული თესლის“ მისაღები სათესლე ნაკვეთებისათვის, აღმდგენელი და ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტებისათვის 0,3%-ს, იმ შემთხვევაში თუ ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტი არის მარტივი ჰიბრიდი 0,5%-ს.

გ.გ) მამრობითი სტერილურობის დონე დედა კომპონენტისთვის, „საბაზისო თესლის“ მისაღებად განკუთვნილ სათესლე ნაკვეთზე უნდა იყოს არანაკლებ 99,7%, ხოლო „სერტიფიცირებული თესლის“ მისაღებად განკუთვნილ სათესლე ნაკვეთზე - 99,5%;

გ.დ) ამ ქვეპუნქტების მოთხოვნები უნდა უნდა იქნეს შემოწმებული საკონტროლო გამოცდაში;

დ) სერტიფიცირებული თესლი შეიძლება იქნეს მიღებული მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტის და ფერტილობის აღმდგენელი მამა კომპონენტის თესლის ნარევის თესვით.

13. საველე ინსპექტირებათა რაოდენობა უნდა იყოს სულ მცირე:

ა) *Avena nuda*, *Avena sativa*, *Avena strigosa*, *Hordeum vulgare*, *Oryza sativa*, *Phalaris canariensis*, *xTriticosecale*, *Triticum*, *Secale cereale*: ერთი;

ბ) *Sorghum* spp და *Zea mays* ყვავილობისას:

ბ. ა) ჯიშებისათვის: ერთი;

ბ.ბ) ინზრედ ხაზებისათვის ან ჰიბრიდებისათვის: სამი.

დანართი №2

მოთხოვნები რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს თესლი

1. თესლს უნდა ჰქონდეს საკმარისი იდენტურობა და ჯიშობრივი სიწმინდე, ინზრედ ხაზების შემთხვევაში საკმარისი იდენტურობა და ჯიშობრივი სიწმინდე მათი მახასიათებლების გათვალისწინებით, ხოლო ჰიბრიდების თესლის შემთხვევაში კომპონენტების მახასიათებლების გათვალისწინებით.

2. ქვემოთ ჩამოთვლილი კულტურების თესლი უნდა შეესაბამებოდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

ა) *Avena nuda*, *Avena sativa*, *Avena strigosa*, *Hordeum vulgare*, *Oryza sativa*, *Triticum*, გარდა მათი ჰიბრიდებისა

კატეგორია	მინიმალური ჯიშობრივი სიწმინდე (%)
საბაზისო თესლი	99,9
პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლი	99,7
მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლი	99,0

ბ) *xTriticosecale* -ს თვითმტვერია ჯიშებისათვის

კატეგორია	მინიმალური ჯიშობრივი სიწმინდე (%)
საბაზისო თესლი	99,7
პირველი თაობის სერტიფიცირებული თესლი	99,0
მეორე თაობის სერტიფიცირებული თესლი	98%

გ) ჰიბრიდებისათვის: *Avena nuda*, *Avena sativa*, *Avena strigosa*, *Hordeum vulgare*, *Oryza sativa*, *Triticum* და თვითმტვერია *xTriticosecale*:

გ.ა) თესლის მინიმალური ჯიშობრივი სიწმინდეა 90%.

გ.ბ) *Hordeum vulgare* -ს შემთხვევაში, როდესაც გამოყენებულია ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილობა, მინიმალური ჯიშობრივი სიწმინდე უნდა იყოს 85%. ჯიშობრივი მინარევი გარდა აღმდგენელისა არ უნდა აღემატებოდეს 2%-ს.

გ.დ) მინიმალურ ჯიშობრივ სიწმინდეს საკონტროლო გამოცდაში შეისწავლიან ნიმუშების შესაბამისი პროპორციების გათვალისწინებით.;

დ) *Sorghum spp.* და *Zea mays* ჰიბრიდების „სერტიფიცირებული თესლის“ დამზადებისას, როდესაც გამოყენებულია მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტი და მამა კომპონენტი, რომელიც არ აღადგენს მამრობით ფერტილობას, თესლი შეიძლება დამზადდეს:

დ.ა) ჰიბრიდებისათვის შესაბამისი პროპორციით, სხვადასხვა პარტიების თესლის შერევით, როდესაც ერთის მხრივ მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტი და მეორეს მხრივ მამრობითი ფერტილური დედა კომპონენტი გამოყენებული, ან

დ.ბ) მამრობითი სტერილური დედა კომპონენტის და მამრობითი ფერტილური დედა კომპონენტის, ჰიბრიდებისათვის შესაბამისი პროპორციით მოყვანით. კომპონენტების პროპორცია მოწმდება საველე ინსპექტირებით ამ წესის დანართი N1 -ში მითითებული მოთხოვნების შესაბამისად.;

ე) *Secale cereale*-ს ჰიბრიდები და *Hordeum vulgare* -ს ციტოპლაზმური მამრობითი სტერილობის გამოყენებით მიღებული ჰიბრიდების შემთხვევაში: თესლი შეიძლება იქნეს სერტიფიცირებული, როგორც „სერტიფიცირებული თესლი“, თუ „საბაზისო თესლის“ საკონტროლო გამოცდა (რომელიც ჩატარდა იმ სავეგეტაციო სეზონზე, რომლის დროსაც მიიღება „სერტიფიცირებული თესლი“) დაადასტურებს, რომ „საბაზისო თესლი,“ ჯიშობრივ იდენტურობისა და სიწმინდესთან დაკავშირებით აკმაყოფილებს მისთვის დადგენილ მოთხოვნებს, მათი კომპონენტების, მათ შორის მამრობითი სტერილური კომპონენტების მახასიათებლების გათვალისწინებით.

3. თესლი უნდა შეესაბამებოდეს ამ დანართის ცხრილი N1-ში მითითებულ მოთხოვნებს აღმოცენების უნართან, ანალიზური სიწმინდის, და სხვა სახეობების მცენარეთა თესლის შემცველობასთან დაკავშირებით:

ცხრილი N1

სახეობები დაკატეგორიები	მინიმალური აღმოცენების უნარი (%)	მინიმალური ანალიზური სიწმინდე	სხვა სახეობის მცენარეთა თესლის მაქსიმალური რაოდენობა, მათ შორის <i>Oryza sativa</i> -ს წითელი თესლი, რომელიც მოცემულია დანართი N3-ის, სვეტი 4 - ში მოცემული ნიმუშის წონის მთლიან სვეტში							
			სხვა სახეობის მცენარეთა თესლი (□)	<i>Oryza sativa</i> -ს წითელი თესლი	სხვა მარცვლული სახეობების მცენარეთა თესლი	სხვა სახეობების მცენარეთა თესლი,	<i>Avena fatua</i> , <i>Avena sterilis</i> , <i>Lolium temulentum</i>	<i>Raphanus raphanistrum</i> ,	<i>Panicum spp.</i>	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>Avena sativa</i> , <i>Avena strigosa</i> , <i>Hordeum vulgare</i> , <i>Triticum aestivum</i> , <i>Triticum durum</i> , <i>Triticum spelta</i> :										
— „საბაზისო თესლი“,	85	99	4		1 (□)	3	0 (□)	1		
— „სერტიფიცირებული თესლი, 1-ლი და მე-2 თაობის“,	85 (□)	98	10		7	7	0 (□)	3		
<i>Avena nuda</i> :										
— „საბაზისო თესლი“,	75	99	4		1 (□)	3	0 (□)	1		
— „სერტიფიცირებული თესლი, 1-ლი და მე-2 თაობის“,	75 (□)	98	10		7	7	0 (□)	3		
<i>Oryza sativa</i> :										
— „საბაზისო თესლი“,	80	98	4	1					1	
— „სერტიფიცირებული თესლი, 1-ლი თაობის“,	80	98	10	3					3	
— „სერტიფიცირებული თესლი, მე-2 თაობის“	80	98	15	5					3	

<i>Secale cereale:</i>										
— „საბაზისო თესლი“,		85	98	4		1 (□)	3	0 (□)	1	
— „სერტიფიცირებული თესლი“,		85	98	10		7	7	0 (□)	3	
<i>Phalaris canariensis:</i>										
— „საბაზისო თესლი“,		75	98	4		1 (□)		0 (□)		
— „სერტიფიცირებული თესლი“,		75	98	10		5		0 (□)		
<i>Sorghum spp.</i>		80	98	0						
<i>xTriticosecale:</i>										
— „საბაზისო თესლი“		80	98	4		1 (□)	3	0 (□)	1	
— „სერტიფიცირებული თესლი, 1-ლი და მე-2 თაობის“		80	98	10		7	7	0 (□)	3	
<i>Zea mays</i>		90	98	0						

4. სხვა მოთხოვნები, რომლებიც გამოიყენება იქ, სადაც მინიშნებულია ცხრილი №1- ში.
5. მე-4 სვეტში მოცემული სხვა სახეობის თესლის მაქსიმალური რაოდენობა მოიცავს ასევე მე-5 და მე-10 სვეტებში მოცემული სახეობების მცენარეთა თესლებს.
6. მინარევის მეორე თესლი მხედველობაში არ მიიღება თუ იმავე წონის მეორე საანალიზო ნიმუში არ შეიცავს სხვა მარცვლოვანი კულტურების მცენარეთა თესლებს.
7. *Avena fatua*, *Avena sterilis* ან *Lolium temulentum* -ის საანალიზო ნიმუშში, ერთი მინარევი თესლის შემცველობა მხედველობაში არ მიიღება თუ იმავე წონის მეორე ნიმუში არ შეიცავს ამ სახეობათა არც ერთ თესლს.
8. *Hordeum*-ის შემთხვევაში, თუ მინიმალური აღმოცენების უნარი მცირდება სუფთა თესლის 75% მდე, ოფიციალურ ეტიკეტზე უნდა იქნეს მითითებული სიტყვები „მინიმალური აღმოცენების უნარი 75%“.

დანართი №3

თესლის პარტიის და ნიმუშის წონები

კულტურა	პარტიის მაქსიმალური წონა (ტონებში)	თესლის პარტიიდან ასაღები ნიმუშის მინიმალური წონა (გრამებში)	ნიმუშის წონა დანართი №2, ცხრილი №1, მე-4- მე-10 სვეტებში და დანართი №2 -ის მე-3 პუნქტში მოცემული მახასიათებლების რაოდენობრივი განსაზღვრისათვის (გრამებში)
1	2	3	4
<i>Avena nuda, Avena sativa, Avena strigosa, Hordeum vulgare, Triticum, Secale cereale, xTriticosecale</i>	30	1 000	500
<i>Phalaris canariensis</i>	10	400	200
<i>Oryza sativa</i>	30	500	500
<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench	30	900	900
<i>Sorghum sudanense</i> (Piper) Stapf	10	250	250
<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench x <i>Sorghum sudanense</i> (Piper) Stapf ჰიბრიდები	30	300	300
<i>Zea mays</i> , ინბრედ ხაზების საბაზისო თესლი	40	250	250
<i>Zea mays</i> , გარდა ინბრედ ხაზების საბაზისო თესლისა; სერტიფიცირებული თესლი.	40	1 000	1 000

შენიშვნა: თესლის პარტიის წონა არ უნდა აღემატებოდეს ამ წესის დანართი №3 - ით დადგენილ წონას, პარტიის მაქსიმალური წონის 5%-ზე მეტად.

განმარტებითი ბარათი

“მარცვლოვანი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსების პირობების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტზე

ინფორმაცია პროექტის შესახებ

საქართველოს მთავრობის დადგენილების წარმოდგენილი პროექტი არგულირებს მარცვლოვანი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

პროექტის მომზადება განპირობებულია ევროკავშირთან ერთის მხრივ, საქართველოსა და მეორეს მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის, ასოცირების შესახებ შეთანხმებით“ გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულებით. კერძოდ, ზემოაღნიშნული შეთანხმების განუყოფელი ნაწილია ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმება (DCFTA) რომლის მე-4 თავის, თანახმად, საქართველოს მიერ უნდა განხორციელდეს სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული სფეროების მარეგულირებელი კანონმდებლობის დაახლოება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან. ამ მიზნით საქართველოს მიერ DCFTA-ის ძალაში შესვლის შემდეგ მომზადდა იმ რეგულაციების და დირექტივების ჩამონათვალი, რომლებთანაც უნდა მოხდეს საქართველოს კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოება (DCFTA -ის თავი 4, სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომები, დანართი XI ბ).

პროექტის მოქმედება ვრცელდება, მარცვლოვანი კულტურების თესლზე, რომელიც განსაზღვრულია „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ნუსხის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 9 აგვისტოს №411 დადგენილებით დამტკიცებული ნუსხაში. ხოლო, არ ვრცელდება ექსპორტისთვის განკუთვნილი თესლზე.

პროექტის შესაბამისად, განისაზღვრა მარცვლოვანი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები, რეალიზაციასთან და ეტიკეტირებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები, ჯიშისადმი დაწესებული მოთხოვნები და პირობები.

პროექტის თანახმად, მარცვლოვანი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსებისას საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფიტოსანიტარიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო კონტროლს დაქვემდებარებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - სურსათის ეროვნული სააგენტო, საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით.

ინფორმაცია ევროკავშირის სამართლებრივი აქტის შესახებ

პროექტი შემუშავებულია, ევროსაბჭოს 1966 წლის 14 ივნისის N66/402/EEC დირექტივის „მარცვლოვანი კულტურების თესლის მარკეტინგის შესახებ“ შესაბამისად.

პროექტის მიღებით გამოწვეული საფინანსო-ეკონომიკური შედეგების გაანგარიშება

პროექტის მიღება არ გამოიწვევს დამატებითი ასიგნებების გამოყოფას საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, ამასთან პროექტის მიღება გავლენას არ მოახდენს ბიუჯეტის საშემოსავლო და ხარჯვით ნაწილზე.

პროექტის მოსალოდნელი შედეგები

პროექტის მიღებით მოხდება, მარცვლოვანი კულტურების თესლის ბაზარზე განთავსებასთან დაკავშირებული საკითხების სამართლებრივი მოწესრიგება.

პროექტის განხორციელების ვადები

პროექტი ამოქმედდება 2024 წლის პირველი ივნისიდან.

პროექტის ავტორი და წარმდგენი

პროექტის ავტორი და წარმდგენია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.